

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

(א) לעיל מ"ג. נב: לקמן נ"ג.
(ב) לעיל ט"ז. א: ש"ס מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) במשנה שאינו אובל
ל"ל וכן בבל העומר:
(ב) רש"י ד"ה מותר
וכי עד הפסח הק"ד
ואח"כ מ"ה אסור לאכול
ולהתכנסות אחר הפסח
אפילו אחר הפסח וכו' מכל
מה עששה:

פירוש הרא"ש

מתני' קונם פירות האלו
עלי ב"ו אסור בחילופיהן
ובגידוליהן. אם החליפן
לכמהלם אסור המחליף
בדמיון מדרבנן אסור דמי
כל אסוריו הנאה וגדלו
קונם אסוריו בגדולי הקדש
והוא הדין אפי' לא אמר
אלו דכיון דאמר קונם
והא חכמי אביהו אסר
עמנו מחליפין וגדולין והא
קדאמר אלו משום דבעי
למירי ובגידוליהן דאי אסר
עמנו בכל הפירות מצי
נפקא מיניה בגידולין של
אלו בללו הכי אסר עמנו
בכל הפירות שעשולם אי
לאו דאמרי בגדולין קודם
שהגיעו לכלל פירות: שאני
אוכל שאני מועם ב"ו.
דלא אסר עליו אלא אכילה
וטעמה מהס: אבל בדבר
שאין זרעו בלה. ענו
גלוס ומיוצא בטה אפילו
גדולי גדולין הוה כמו גוף
האסור כיון שאין הזרע
נלה: קונם מעשה ידך
עלי. אסר כל מה שהיא
עושה ומנייה לו לאכול
ואם נעשה אינן בגידולין
אסורין: שאת עושה איני
אוכל עד הפסח ב"ו מותר
לאכול ולהתכנסות אחר
הפסח. שלא אסר על עמנו
מעשה ידיה כי אם עד
הפסח ולא אמרין עד
הפסח כל קאי כי אם על
שאת עושה אכל אסור
אכילה ויכסוי הוא לעולם:
שאת נהנית לי עד הפסח
אם הולכת את לבית
אביך עד ההג. היה עומד
אחר ההג ואסר עמנו
הנאחו עד הפסח וכו' תלי
לביית אביך עד ההג:

מתני' דבדר שזרעו לנה. בקרקע וגדל כגון חטה וכיוצא בה
דהיינו גידולין גמורין: אבל דבדר שאין זרעו לנה. כגון השומים
והצנלים שאינו כלה בקרקע אלא שרצה וגדל בגופו: אפילו גידולי
גידולין אסורין. דכגופיהו דמו: מעשה ידך עלי. ונתנו לה פירות

שזכר מעשה ידיה הואיל ואמר עלי
אסור בחילופיהן וכו' אבל כי אמר
שאני טועם משמע מהן גופן איני
טועם הלכך מותר בחילופיהן
ובגידוליהן אם זרעו ונתמו: שאם
עושה איני אוכל עד הפסח. דאמר
הכי קונם עלי מה שאת עושה שאני
אוכל ממעשה ידך עד הפסח או שאמר
קונם שאת עושה שאני מתכסה מכל
מלאכתך עד הפסח: מותר לאחר
הפסח. שהרי לא נדר מכל מה
שתעשה אלא עד הפסח (ג) אפי' אחר
הפסח אסור. לאכול ולהתכנסות מכל
שעושה לעולם שהרי לא קבע בו זמן:
היה עומד בצלד ואמר קונם שאת
נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית
אביך מעכשיו עד ההג הלכה לפני
הפסח אסורה בהנאחו עד הפסח:
הלכה

אסור לאכול ולהתכנסות אחר הפסח (ג) השאת נהנית לי עד הפסח אם הולכת
את לבית אביך עד ההג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאחו עד הפסח
לאחר

כגידוליהן דמו לאו דוקא בצומר אלו דבכל איסורי הנאה נמי איסורי חילופיהן וכיון (להא) לאו דוקא כי נימא נמי דמשום כוונת
הנודר הוא משמע דלאו דוקא דהוא הדין באוסר בכלל דהא רמי בר חמא לא אסתפק באלו אי דוקא אי לאו דוקא אי לי לומר דלעולם
אלו דוקא ואפילו נימא דטעמא משום בחילופיהן כגידוליהן דמו משום דההוא טעמא לא סגי אלא לאסרן על המחליף עמנו אכל לאסרן לאחר
לא ומתני' פסיק ומני אסור בחילופיהן ובגידוליהן אפילו החליפן אחר והאי איסורא על כרחיך משום אלו הוא דהא חלופי איסורי הנאה
כשהחליפן אחר לא אסרי ורמי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום אלו מתסר הלכך דוקא נודר אסור אכל מותר
לא מיהו הא מיבעיא לי החליפן הוא אי מתסרי חליפין דוקא משום אלו דנימא דדוקא גבי נודר אכל מותר לא כי היכי דלאמר
כשהחליפן אחר או דלמא נהי דכשהחליפן אחר אסרי דוקא משום אלו כשהחליפן הוא לא נר'ך אלו דטעמא משום בחילופיהן כגידוליהן
דמו לא שנה נודר ולי"ש מותר ודקתני תנא אלו משום החליפן אחר נקט ליה דבלאו אלו לא מתסר בחילופיהן. כן נראה לי וכבר כתבתי
מזה למעלה [נב]: שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן. דנהי דשאני אוכל שאני טועם מפיח איסורא אפי' הכי לא מיתסר
בחילופיהן ובגידוליהן דהא כי אכל חליפין גידולין לא טעים הנהו פירות דאסר עליה: דבדר שזרעו לנה אסר דבר שאין זרעו לנה אפי'
גידולי גידולין אסורין. אכילה ומתני' קאי. וה"ק מאי דאמר' ברישא אסור בחילופיהן ובגידוליהן דוקא בחילופיהן מתסר אכל בגידולין שרי
הני מיילי דבדר שזרעו לנה דבכי האי גוונא נהי דבגידולין ראשונים מיתסר דאע"ג דליכא מידי ממשא דאסר בגידולין דהא זרעו לנה אפי' הכי
לא גריעי גידולין מחליפין דחליפין נמי אע"ג דלית בהו מידי ממשא דאסר עליה אפי' הכי אסרי מיהו בגידולי גידולין שרי דכיון דגידולין דבדר
שזרעו לנה כחליפין דמו כי היכי דחליפין חליפין מותרין דמנוכה לעיל בהשומפין [מג]: גבי מוכרן וקדש דדמיהן מקודשת ה"ג גידולי גידולין
שרי ומש"ה קתני ובגידוליהן דמשמע אכל גידולי גידולין לא משום דמיירי דבדר שזרעו לנה. וכן נמי סיפא דשאני אוכל שאני טועם מותר
בחילופיהן ובגידוליהן דוקא דבדר שזרעו לנה אכל דבר שאין זרעו לנה דבר שיש לו מתירין כדאמר' בגמרא [נא]: וכל דבר
שאין זרעו לנה אכל דבר שאין זרעו לנה דבר שיש לו מתירין כדאמר' בגמרא [נא]: וכל דבר שיש לו מתירין כדאמר' בגמרא [נא]: וכל דבר
שיש לו מתירין אפילו בלחץ לא בטיל [נב]: האומר לאשמו קונם מעשה ידך עלי וכו' אסור בחילופיהן ובגידוליהן. אשמועינן רבותא דמייחד
פירותיו של פלוני כי הכא רבותא מעשה ידי אשתו כאומר אלו דמי ומתסר בחילופיהן ובגידוליהן. ולא תקשי לך מעשה ידיה דבר שאין בו ממש
הוא דאיכא לאוקמה בצומר קונם ידך למעשיהם אי נמי מעשה ידי אשתו לא אחר שתעשה דבר שיש בו ממש הוא. מיהו כתב הרב רבי יונה
ז"ל דלא מתסר אלא בכנגד מעשה ידיה שאם אשתו טחנה ואפתה ומכרה לחם להיות מעות שכנגד טחנה ואפיה שלה ודכנגד חטים שלו:
שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן. בהך סיפא נמי אשמועינן רבותא טפי ממתניתין קמייחא דאע"ג דאמר אלו כיון
דאסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דהא מעשה ידי אשתו כאלו דמי וכדכתבינא ואפילו הכי קתני עלה שאני
אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דשאני אוכל שאני טועם לא מסתמיה דלא מפיח איסורא לגבי חליפין וגידולין כי לא אמר אלו
דאדרבה שרי בהו כי אמר אלו משום דחליפין וגידולין ליכא טעמא דאיסורא הלכך כי אסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם
למשניהו אמת. והיינו רבותא דהאי שאני אוכל דהך מתני' טפי משאני אוכל דמתני' קמייחא דשאני אוכל דרישא לא קאי אאלו וראוי לדרב
בפרק הנודר מן הכבוש (לעיל דף נב): בעי למפשט דבעין דשאני אוכל דוקא מדקתני מותר בחילופיהן ובגידוליהן דמשמע הא ביזא"ל מותר
אסור ואם איתא דשאני אוכל דרישא קאי אאלו היכי פשטינן מינה שאני הכא דאמר אלו אלא ודאי כדאמרין: שאת עושה איני אוכל
עד הפסח וכו' מותר לאכול ולהתכנסות לאחר הפסח. דלא מספקינן דלמא עד הפסח קאי על שאת עושה ואיני אוכל לעולם קאמר
דאי הכי הוה ליה למימר שאת עושה עד הפסח איני אוכל דקתני סיפא ומדלא קאמר הכי משמע דעד הפסח אכילה קאי (נני): א:
שאת נהנית לי עד הפסח וכו'. הך מתני' פרישנא לה לעיל בפרק ואלו מותרין (דף טו.) לרב יהודה כדאית ליה ולרב נחמן כדאית ליה:

מתני' קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי
אסור בחילופיהן ובגידוליהן. משום דכיון שפרט הדברים הנאסרים
עליו שוינהו עליה כהקדש ומש"ה מתסר בחילופיהן ובגידוליהן כי
היכי דחלופי הקדש וגדוליו אסרי ללא דמי לנודר קתם מן המתנים

ומן הענינים שכיון שלא פרט ואסר
עליו כל המין לא עשאם עליו הקדש
שלא נתכוון אלא מאכילת אותו מין
ומש"ה לא מתסר בחילופיהן ובגידוליהן
אלא צפורט כי הכא דאמר פירות
האלו. והוא הדין נמי דאם אמר פירות
מקום פלוני או פירותיו של פלוני
דכיון שייחד הרי הוא כפורט ואסור
בחילופיהן ובגידוליהן וכמו שנפרש
במשנה שלפנינו בס"ד. וכי תימא היכי
אמרין דמאי דמתסר בחילופיהן
ובגידוליהן משום פורת הוא והא צבי
רמי בר חמא לעיל צ"פ השומפין (דף
מ.) קונם פירות האלו על פלוני מהו
בחילופיהן וספקיה דרמי בר חמא
הוא אי טעמא דמתניתין משום כוונת
הנודר הוא הלכך דוקא נודר אסור
אכל מותר לא או דלמא ללא משום
כוונת הנודר הוא אלא משום
דחילופיהן כגידוליהן דמו והוא הדין
בכל איסורי הנאה שחילופיהם
אסורים למחליף עמנו וכמו שכתבתי
למעלה. ובודאי אי טעמא דחילופיהן

קונם הן לפי. או
קונם הן על פי,
אסור בחילופיהן. אם
נתמחו פירות אחרות
ודבר שלא בא לעולם
הוא. ובגידוליהן. שטעם
והגדלו (ע"ל מ.). שאת
נהנית לי עד הפסח אם
תלכי לבית אביך עד
ההג. ענו דקאי בצלד
ואמר קונם מהא הנאמי
עלין מחלל ושקיה עד
הפסח אם תלכי לבית אביך
מנאן עד ההג עד כוסות
(דע"ל טו.).

מוסף רש"י

קונם הן לפי. או
קונם הן על פי,
אסור בחילופיהן. אם
נתמחו פירות אחרות
ודבר שלא בא לעולם
הוא. ובגידוליהן. שטעם
והגדלו (ע"ל מ.). שאת
נהנית לי עד הפסח אם
תלכי לבית אביך עד
ההג. ענו דקאי בצלד
ואמר קונם מהא הנאמי
עלין מחלל ושקיה עד
הפסח אם תלכי לבית אביך
מנאן עד ההג עד כוסות
(דע"ל טו.).

תוספות

קונם פירות האלו עלי.
ולא גרידתי פירות
אלו: אסור בחילופיהן
ובגידוליהן. דכיון דאסור
קונם קתם ולא הוכר
אכילה אסר עמנו בין
בחילופיהן בין בגידוליהן:
שאני אוכל שאני טועם.
לא אסר עמנו אלא בגוף
הפירות: בדבר שזרעו
נלה. בגידולין הוה כגוף
האסר: אבל בדבר שאין
זרעו בלה אפילו גידולי
גידולין אסורין. ענו גלוס
שאין הנבל כלה אלא
מוסיף אחרים עליו הלכך
גידולין כגופו: האומר
לאשתי קונם מעשה
ידך. פי' אם טעשה לי
מחלל אסור בחילופיהן אם
הינית לו מחלל והחליפן
בפירות: בגידולין. פי'
בגידולי פירות שלקח מן
החליפין: שאני מועם
מותר בחילופין: שלא אסר
עמנו אלא מהס אכל דבדר
שאין זרעו לנה אסור
בגידולי גידוליהן ומשכחת
לה ענו שטעם אינן או
רע דבר שאין זרעו לנה
ועמלא שבגידולין אסורין
עליהן דהיינו כמו מעשה
ידיה והלכך גידולי גידולין
אסורין דבדר שאין זרעו
לנה אכל דבדר שזרעו לנה
הגידולין אסורין וגידולי
גידולין מותרין: קונם
שאת עושה איני אוכל
עד הפסח. מנה שאת
עושה ואשמועינן דלא
תימא דה"ק איני אוכל מכל
מה שתעשה עד הפסח
לעולם וכן כולם אשמועינן
והלכה לפי הפסח אסורה

הכי: שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד ההג. עומד בחודש אחד לפני הפסח ואמר קונם שלא תהא נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך מעכשיו ועד ההג
עד הפסח לומר אם הלכה לבית אביך: